

Vaggeryds Ornitologiska Förening
Värnamo Fågelklubb
Västbo Fågelklubb
Jönköpings Fågelklubb

2012-08-19

Länsstyrelsen i Östergötland
Miljöprövningsdelegationen
581 86 Linköping

Yttrande över EON:s tillståndsansökan vindkraft Palsbo, Jönköpings län

Vi, de ornitologiska föreningarna i västra Jönköpings län i Gislaved, Jönköping, Vaggeryd och Värnamo-Gnosjö kommuner, har läst igenom samrådshandlingen för EONs planerade vindkraftspark på 37 verk vid Palsbo-Mosshult i västra Småland. Vi avger följande yttrande till Er.

Sammanfattning

Vi anser att EONs ansökan för vindkraftsparken vid Palsbo-Mosshult bör avslås i sin helhet. Med hänvisning till de förhållanden, som vi beskriver längre ner i skrivelsen, gör att vi anser att ett bifall till EON:s ansökan allvarligt kan riskera kungsörnsstammens utveckling i Jönköpings län.

Det finns brister i EONS ansökan: Bl.a. har bolaget

- inte utifrån lokaliseringsprincipen (**2 kap 6 § miljöbalken**) kunnat motivera varför detta område är det lämpligaste för vindkraftsutbyggnad. EON har i sin MKB på sidan 67 redovisat alternativa lämpliga områden för anläggning av vindparken framförallt området Farabol vid Olofström/Blekinge, men det området framställs som dåligt. Detta görs trots att EON samtidigt redovisar i princip identiska förutsättningar med Palsbo. Till skillnad mot Palsbo anges för området Farabol att "inga känsliga naturmiljöer berörs."
Vi har för övrigt på ett tidigt stadium informerat EON om förekomsten av kungsörn i området vid Palsbo-Mosshult och påtalat det olämpliga med vindkraftverk här.
- inte respekterat försiktighetsprincipen (**2 kap 3 § miljöbalken**) i ansökan.
Vi har bidragit med kunskap till EON:s miljökonsult om förhållandena och delat med oss av våra erfarenheter från de årliga örninventeringarna. Bolaget har, trots denna tidiga kunskap från oss om kungsörnsituationen i området, utökat antalet vindturbiner i sin ansökan. Nu förläggs vindturbiner till höjder och bergsryggar som både våra inventeringar och forskning visar att örnarna huvudsakligen använder sig av. Detta är oacceptabelt och direkt förvånande att EON gör precis tvärt emot den sakkunskap och erfarenhet som har redovisats.

Vårt resonemang och våra avvägningar tydliggörs nedan under rubriken "Våra överväganden"

Kungsörnsstammen i västra Jönköpings län

År 2001 noterades den första häckningen i modern tid i länet och därefter har antalet par ökat sakta. Samtliga par häckar i den västra länsdelen där förutsättningarna för en expansion dessutom är mycket goda (se bilaga 1.) Det är även i den västra delen majoriteten av de övervintrande kungsörnarna finns. Vi har på länsstyrelsens uppdrag inventerat örn i det här området under de senaste fyra åren. Vi har hela tiden lärt oss mer om örnarnas uppträdande och när och var de förekommer. Vid våra inventeringar i området under åren 2009-2012, har

vi noterat flera kungsörnar vid samtliga inventeringstillfällen. Resultatet från örninventeringen 2012 visar med eftertryck att det här området är mycket viktigt för kungsörn, för häckning, övervintring och flyttning. Över höjdryggarna mellan Rakalven i norr till Stensjön i söder, ett område där majoriteten av EON:s vindkraftverk projekteras, noterades vid första inventeringen 25 februari 5 kungsörnar. I ett område med Palsbo som centrum fanns samma dag samtidigt inom 15 km radie upp till 14 andra kungsörnar. Uppemot 19 individer inom en såpass begränsad yta är en kraftig koncentration för södra Sverige, möjligen den högsta för landsdelen, Gotland och Skåne undantaget. Ett kungsörnspar har dessutom genom spelflykt markerat revir i området, senast under vårvintern 2012 och har setts regelbundet under sommaren. Ett annat par har dessutom sitt revir cirka 10 km från Mosshult och ett tredje par finns drygt 20 km från Mosshult. Dessa höga antal visar att området ligger strategiskt för den svenska populationen och fungerar som en sammanlänkande sträckled i nord/sydlig och väst/östlig riktning. Eftersom häckningsframgången för kungsörnarna i Jönköpings län är lägre än i norrlandslänen måste varje häckande par betraktas som särskilt värdefullt och känsligt ur ett bevarandebiologiskt perspektiv. I Naturvårdsverkets Åtgärdsprogram för kungsörn betonas att "anläggningar bör inte placeras i närheten av kända och traditionella häckningsplatser, uppehållsområden, födosöksområden och viktiga flygkorridorer samt flyttstråk." Detta är en viktig aspekt för att kunna uppnå målet om artens utbredning.

Artfakta

Kungsörnen har under årtusenden utvecklat sin överlevnadsstrategi. Till den strategin hör att inte slösa med energi i onödan. För att förflytta sig utan att behöva slå med vingarna utnyttjar de bergsryggar, branter och åsar, där de finner uppvindar (hangvindar) och termik. Det kostar mindre energi för örnarna att flyga i sådana landskapsavsnitt än i flack terräng. En följd av detta är att det kan vara mer energibesparande att följa ett kuperat landskapsavsnitt för att nå en viktig födoresurs även om flygsträckan blir flera kilometer längre.

Under årtusenden har kungsörnen reagerat i luftrummet och aldrig varit utsatt för hot från något som rör sig i luften. Detta kan vara en förklaring varför örnar inte undviker vindkraftverk, vilket leder till kollisioner med oftast dödlig utgång. Det finns videoinspelningar på Internet som visar hur stora rovfåglar, i god sikt och under normala vindförhållanden, cirklar runt vindkraftverk tills de slutligen träffas av ett rotorblad och faller till marken. I Sverige har man inte sökt systematiskt efter vindkraftdödade fåglar, men man har av tillfälligheter ändå hittat både havsörnar och kungsörnar som dödades av rotorblad på vindkraftverk. Havsörnar har heller inga naturliga fiender i luften och utnyttjar uppvindar på samma sätt som kungsörnar. På ön Smöla i Norge har det under de senaste sju åren dödades minst 46 havsörnar och 2 kungsörnar av vindkraftverk. I vindkraftparken Altamont i Kalifornien dödas 70-100 kungsörnar årligen. Man kan således konstatera att vindkraftverk är ett reellt hot mot örnar. Förutom kollisionsrisken kan vindkraftetablering medföra habitatförlust, ökad störningsrisk då vägar anläggs samt undanträngning från örnarnas jaktområden och därmed hota deras existens på platsen

Kungsörnar är långlivade fåglar och normalt tar det många år innan någon individ i paret blir utbytt. Dödligheten är emellertid hög under de första levnadsåren, ungefär en av fem kungsörnar överlever till fem års ålder, då de i genomsnitt börjar häcka. Vuxna revirhävande örnar stannar i regel kvar i reviret hela året. För vuxna örnar är den årliga dödligheten låg och efter första häckningen kan de finnas kvar i reviret i 20-25 år. När vuxna revirhävande örnar dödas har det väsentligt större betydelse för populationsutvecklingen än när yngre fåglar förolyckas. Vindkraftverk som uppförs i- eller i närheten av revir riskerar därför att öka vuxendödligheten. Sveriges Ornitologiska förening (SOF) anger i vindkraftspolicyn en skyddszon på minst 3 km till befintligt örnbo. Enligt RSPB (Royal Society for Protection of Birds) rekommenderas buffertzoner på 2,5 – 6 km för kungsörn. Studier har visat att ett

kungsörnspar vistas och flyger inom avståndet 2,5 km till bo under minst 50 % av tiden. Detta är helt naturligt eftersom de under häckningsår regelbundet levererar föda till ungarna. Studier av kungsörn, främst från Skottland, visar att det behövs i genomsnitt 0,5 ungar per par och år för att kungsörnsstammen ska vara stabil. Vid lägre häckningsframgång riskerar populationen att minska.

Kungsörnens skydd i EU och Sverige

I EU:s direktiv om bevarande av vilda fåglar, 2009/147/EG, utpekas kungsörn som särskilt skyddsvärd. Det innebär att man skall vidta särskilda åtgärder för bevarande av dess livsmiljö för att säkerställa artens överlevnad och fortplantning inom det område där den förekommer. Därför skall bland annat följande vara förbjudet: "Att avsiktligt störa dessa fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, i den mån dessa störningar inte saknar betydelse för att uppnå syftet med detta direktiv." År 2001 bestämde riksdagen att målet för kungsörnsstammen ska vara 600 häckande par årligen (idag <500 par). I regeringens proposition "En ny rovdjursförvaltning" som antogs av riksdagen i oktober 2009, slår man fast att: "kungsörnens utbredning inte bör påverkas av människan."

Miljöbalkens hänsynsregler

Enligt vår uppfattning innebär byggnation av vindkraftparker i kungsörnsrevir en störning av kungsörnarna och motiverar därför att tillståndsmyndigheten använder miljöbalkens hänsynsregler för att motverka sådan störning. När det gäller vilka åtgärder som behöver vidtas för att minimera risken att stora fåglar som t.ex. örnar skall förolyckas vid vindkraftverk så visar den samlade erfarenheten att det är just lokaliseringen av verken som har störst betydelse. Det är mycket svårare och mer kostsamt att i efterhand försöka minska riskerna genom att vidta åtgärder som ev. begränsar verkens drift. För att kunna undvika olämplig placering av vindkraftverk krävs därför mycket kunskap om var olika fågelarter förekommer och hur de rör sig i landskapet. Ju bättre kunskap man har desto bättre placering ur fågelsynpunkt.

Våra överväganden

Att uppföra en vindkraftpark inom Palsboområdet anser vi kommer att medföra betydande risker för kungsörnspopulationen i området och för artens utveckling i Jönköpings län och därmed strida mot 4 § artskyddsförordningen (2007:845). Mark- och miljödomstolen i Vänersborg meddelade 2011-06-17 i mål nr M3243-10 angående Hjuleberg i Halland att hänsyn måste tas till artskyddsförordningen när vindkraftverk "kan komma att förorsaka påtaglig skada för de fridlysta fåglarna och påverka deras bevarandestatus i ogynnsam riktning. Vid sådana förhållanden och ovan angivna bedömningar delar Mark- och miljödomstolen Miljöprövningsdelegationens bedömning att dessa vindkraftverk inte bör tillåtas." Vi vill i detta sammanhang även hänvisa till Mark- och miljööverdomstolens dom i mål nr M 824-11 (fattat 2011-11-23), som bl.a. innebär att vindkraftverk inte får uppföras inom 2 km från bon av kungsörn. I Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för kungsörn 2011-2015 betonas också att anläggningar inte bör placeras i närheten av kända och traditionella häckningsplatser, uppehållsområden, födosöksområden och viktiga flygkorridorerna samt flyttstråk.

Vi har på ett tidigt stadium informerat EON om förekomsten av kungsörn i området och påtalat det olämpliga med vindkraftverk här. Vi har även bidragit med kunskap till EON:s miljökonsult om förhållandena och delat med oss av våra erfarenheter från de årliga örninventeringarna. Bolaget har, trots denna tidiga kunskap från oss om kungsörnsituationen i området, utökat antalet vindturbiner i sin ansökan. Nu förläggs vindturbiner till höjder och bergsryggar som både våra inventeringar och forskning visar att örnnarna huvudsakligen använder sig av.

EON skriver i ansökan: "För att minimera påverkan på bivråk och kungsörn åtar sig EON Vind att vidta särskilda förebyggande åtgärder, exempelvis anpassning av byggnation och drift. Dessa fastställs lämpligen i samråd med tillsynsmyndigheten och ornitologisk expertis". I Naturvårdsverkets rapport 6467, "Vindkraftens effekter på fåglar och fladdermöss", påpekas att kungsörn riskerar att vara en av de arter som drabbas hårdast av kollisioner med vindkraftverk. I rapporten anges att det enklaste sättet att minimera risker för olyckor med rovfåglar är att undvika vindkraftverk nära boplatser eller på platser med regelbundna koncentrationer av rovfåglar. Vidare påpekas att det är tveksamt om det går att vidta åtgärder som minskar risken för fåglarna efter det att vindkraftverken byggts. Detta understryks också av en dom, M8344-11 (2012-07-04), i Mark och Miljööverdomstolen angående Vattenfalls vindkraftsprojektering på Mästermyr på Gotland där domstolen motiverar sitt beslut till att säga nej till etablering av vindkraft så här;

"Med hänsyn till Mästermyrs påtagliga betydelse som fågelokal och de risker för kungs- och havsörn som en etablering medför, finner Mark- och miljööverdomstolen att Vattenfall inte har visat att den valda platsen uppfyller kravet på en lämplig lokalisering enligt 2 kap. 6 § miljöbalken. Enligt Mark- och miljööverdomstolen är det inte heller möjligt att förena tillståndet med sådana villkor om försiktighetsåtgärder, t.ex. buffertzoner till boplatser, som innebär att lokaliseringen skulle kunna godtas. Det saknas därmed förutsättningar att meddela tillstånd till den sökta verksamheten."

En erfarenhet från Smöla är den stora risken att områden som är attraktiva för örnar fortsätter att locka till sig nya individer, trots de stora farorna och kan på så vis bli så kallade "population sink areas". Detta uppmärksammas i en dom från Mark- och miljödomstolen i Växjö 2012-04-24, som avslog tillstånd för vindkraft i ett område med havsörn (mål nr M2682-11); "Detta innebär att området är så attraktivt som häcklokal och/eller födosöksplats att det hela tiden kommer att attrahera inflyttande individer, vilket sannolikt leder till en nettominskning av hela beståndet på populationsnivå långt utanför vindkraftsanläggningen. En felaktig lokal placering av vindkraft kan därmed få regionala konsekvenser."

Vi menar att våra inventeringar vid Palsbo-Mosshult visar att området är ett för Småland mycket viktigt område för kungsörn, för häckning, övervintring och flyttning. Det är därför enligt vår bedömning inte möjligt att vidtaga särskilda förebyggande åtgärder för att förhindra påverkan på kungsörn och bivråk vid etablering av vindkraftspark här. Valet av plats är från första början fel och innebär en stor risk för kungsörnspopulationen i området liksom för övervintrande örnar.

De åtgärder som EON antyder kan göras måste därför redovisas. EON måste klargöra vilka åtgärder man syftar på, referera till vindkraftsanläggningar där sådana åtgärder genomförts samt med vilket resultat.

Slutsatser

Vi yrkar på att miljöprövningsdelegationen p.g.a. Palsbo-Mosshultområdets stora betydelse för kungsörn inte beviljar anläggning av vindturbiner i området.

Det finns brister i EONS ansökan: Bl.a. har bolaget

- inte utifrån lokaliseringsprincipen (**2 kap 6 § miljöbalken**) kunnat motivera varför detta område är det lämpligaste för vindkraftsutbyggnad. EON har i sin MKB på sidan 67 redovisat alternativa lämpliga områden för anläggning av vindparken framförallt området Farabol vid Olofström/Blekinge, som framställs som dåligt. Detta görs trots att EON samtidigt redovisar i princip identiska förutsättningar med Palsbo. Till skillnad mot Palsbo anges för området Farabol att "inga känsliga naturmiljöer berörs."

Vi har på ett tidigt stadium informerat EON om förekomsten av kungsörn i området vid Palsbo-Mosshult och påtalat det olämpliga med vindkraftverk här.

- Inte respekterat försiktighetsprincipen (**2 kap 3 § miljöbalken**) i ansökan. Vi har bidragit med kunskap till EON:s miljökonsult om förhållandena och delat med oss av våra erfarenheter från de årliga örninventeringarna. Bolaget har, trots denna tidiga kunskap från oss om kungsörnsituationen i området, utökat antalet vindturbiner i sin ansökan. Nu förläggs vindturbiner till höjder och bergsryggar som både våra inventeringar och forskning visar att örnarna huvudsakligen använder sig av. Detta är ett oacceptabelt förfarande och direkt förvånande att EON gör precis tvärt emot den sakkunskap och erfarenhet som vi bidragit med till bolaget.

Med hänvisning till ovan nämnda förhållanden anser vi att ett bifall till EON:s ansökan allvarligt skulle riskera kungsörnsstammens utveckling i Jönköpings län. Ansökan bör därför i sin helhet avslås.

Vaggeryds Ornitologiska förening
Ordf. Hans Boberg
Södra Bruksgatan 25
567 33 Vaggeryd

Värnamo Fågelklubb
Ordf. Kent Öhrn
Nylundsgatan 41
331 41 Värnamo

Västbo Fågelklubb
Ordf. Erik Larsson
Hasselgatan 14
332 33 Gislaved

Jönköping Fågelklubb
Ordf. Leif Jansson
Lovisagatan 456
554 74 Jönköping

Bilaga 1: En naturgeografisk betraktelse över kungsörnsmarkerna i västra delen av Jönköpings län

Referenser

Åtgärdsprogram för kungsörn 2011-2015. Hjernqvist 2011. Naturvårdsverket
Vindkraftens effekter på fåglar och fladdermöss. Rydell m fl 2011. Naturvårdsverket
SOF:s vindkraftspolicy. <http://www.sofnet.org/sveriges-ornitologiska-forening/fagelskydd/vindkraft/sofs-vindkraftspolicy/>.
Bird Sensitivity Map to provide locational guidance for onshore windfarms in Scotland. Bright, J. A., Langston, R. H. W., Bullman, R., Ewans, R.J., Gardner, S., Pearce-Higgins, J., Wilson, E. 2006. RSPB Research report No 20. http://www.rspb.org.uk/Images/sensitivitymapreport_tcm9-157990.pdf
Vindkraft og fugl på Smöla 2003-2006. Follestad, A., Flagstad, Ö., Nygård, T., Reitan, O. & Schulze, J. 2007. - NINA Rapport 248. 78 s. <http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2007/248.pdf>

Bilaga 1.

En naturgeografisk betraktelse över kungsörnsmarkerna i västra delen av Jönköpings län

Nedan tecknade beskrivning av naturens karaktär gäller för en stor del av västra Jönköpings län mellan Göteborgsvägen (riksväg 40) i norr, Europaväg 4 (E4) i öster, Hestravägen (länsväg 151) i söder och gränstrakterna mot Västergötland (Västra Götalands län) i väster. Det motsvarar i princip den häradsindelning som enligt kungligt brev 1865 är Mo härad bestående av Bottnaryd, Mulseryd, Angerdshestra, Stengårdshult, Unnaryd, Valdshult, Öreryd, Hestra, Bondstorp, Åsenhöga och Källeryd socknar tillsammans med angränsande delar av Tveta och Östbo härader. Området har en areal på ca 1350 km². Sedan flera år tillbaka har kungsörnen inventerats i det så kallade östra bergsmassivets södra utlöpare i området. Inventeringsområdets areal är ca 600 km² och berör de nu för vindkraftparker aktuella områden. Inventeringsresultaten har hittills visat och befast att detta är ett mycket viktigt område för kungsörnen vid sidan om Gotland och Skåne i södra Sverige.

Mo härads karga skogslandskap är ett av de folkfattigaste i södra Sverige. De geologiska förutsättningarna och dess altitudmässiga belägenhet gör området till det minst uppodlade i Jönköpings län. Att förutsättningar för odling är sämre märks också på den naturliga växtlighetens artfattigare sammansättning. Den landskapsbild som möter vandraren är storslagen. Det är få platser i Götaland som uppvisar ett sådant ödsligt och storslaget skogslandskap. Sådana öorörda landskapsbilder blir alltmer sällsynta och hotade i Sverige idag på grund av en alltmer industrialisering och exploatering av Sveriges skogar sedan några decennier tillbaka.

Berggrundsgeologiskt tillhör denna del av länet det sydvästsvenska gnejsområdet. Enligt nuvarande kunskaper började bergskedjor bildas i västsverige för ca 1700 miljoner år sedan. Bergsveckningen avslutades för ca 900 miljoner år sedan. Bergskedjan har sedan dess eroderats ned fullständigt och bildar idag en tämligen flack högplatå. I områdets östra del längs den så kallade förskiffringszonen trängde för ca 1400 miljoner år sedan magma upp i de nord-sydliga sprickbildningarna här. Dessa sk intrusioner av hårda och mer svåreroderade hyperitdiabaser sticker därför upp här och var som tydliga höjder över landskapet, exv Taberg och Fågelåsen.

Fuktiga vindar från det rådande och dominerande västvindbältet över östra Atlanten tvingas ideligen i höjden vid mötet med Sydsvenska högländets västsluttningar och faller som stora mängder nederbörd. Vissa vintrar kan snödjupen i höglägen bli de mäktigaste i södra Sverige. Den rikliga nederbörden över området ger upphov till stora mängder överskottsvatten. I den förhållandevis flacka terrängen med dalstråk och bäcken har därför bildats många mindre vatten och våtmarker. Typiskt för denna del av södra Sverige är de rikligt förekommande högmossarna, som får all sin näring via nederbörden. Högmossarna med sina alltjämnt öppna mosseplan är viktiga jaktmarker för Kungsörn. Högmossar som Dumme mosse, Komosse och Store mosse är några av södra Sveriges viktigaste platser för arten.

Det höglänta bergsmassivet i västra delen av länet bildar vattendelare för sex olika flodavrinnings- områden. Nissan och Lagan har sina källflöden i närheten av Taberg. Åarnas övre lopp bildar karaktäristiska dalgångar i landskapet. Vattenströmmarna har eroderat sig ned i det omgivande gnejsberggrunden och lämnat en höjdrygg av urberg på mellan 250 och 350 meter över havet mellan sig. Denna höjdrygg sträcker sig från Orranacken med sina 328 meter över havet i Yås i norr till Åsenhöga i söder. Högsta punkten är Karlbergsåsen i Virvhult på 343 meter över havet.

Friska och accelererande vindar från västsektorn är vanliga. Uppvindar utmed nämnda dal- och bergsidor är omtyckta och viktiga för kungsörnens revirhållning, kretsflygjaktt och

förflyttnings-
flygningar.

I Nissans och Lagans dalgångar har stora mängder isälvsmaterial deponerats. Karaktäristiska är moarna bestående av sorterade mo-, sand och grusjordar. Här är tallskogen dominerande. Tallen dominerar även över granen på och runt myr- och mossmarkerna. På höjdryggen mellan Nissan och Lagan är blandbarrskogar mer påtagliga. På de mer bördigare moränmarkerna i exempelvis sluttningar och lider är rena granskogar förkommande. Yngre kulturskogar utgörs alltmer av gran. Skogs- och bergsbruket har i århundraden varit viktiga näringar i Mo härad. Jägeristaten, som ansvarade för skogarnas skötsel i Sverige före skogsvårdsstyrelsernas tillkomst i början av 1900-talet, klagade ofta under 1800-talet på landsortsbefolkningens hårda skövlingar av skogarna. I Mo och norra Västbo härad tycks dock denna skogsskövling aldrig nått de proportioner som i andra delar av Jönköpings län. Restskogar och svåravverkade bergs- och myrskogar med tallar av hög ålder utgör viktiga boplatsumiljöer för kungsörnen.

Äganderättsligt tillhör stora områden i Mo staten. Statens skogar har förvaltats av Domänverket med dess efterföljande organisationer och bolag. Under 1900-talet blev därför trakthyggesbruket mer omfattande i denna del av länet än på andra håll i Jönköpings län med sina dominerande bondeskogar och småskaliga fastighetsstruktur. Liksom för högmossarna kan större, vida trakthyggen utgöra bra jaktarenor för kungsörnen.

I Mo finns en god stam av älg. Tallskogar och mossmarker är viktiga förutsättningar för tjäder och skogshare, som också håller bra bestånd här. I ej allt för beskogade områden som högmossar, kalhyggen, unga planteringar och mossodlingar trivs orren. Några av Jönköpings läns tätaste förekomster finns just i Mo. Samtliga dessa är viktiga bytesdjur för kungsörnen och en förutsättning för den kungsörnstam som finns i området.

Det finns väldigt knapphändiga uppgifter om kungsörnens tidigare förekomst i länet. Enligt en källa ska kungsörnen ha häckat inom detta område runt 1870. Efter det finns inga uppgifter om häckning förrän kungsörnen återfanns som häckfågel 2001. Även denna boplatz tillhör det ovan beskrivna området.

Västra länsdelarnas naturgeografiska förutsättningar med ödsliga skogs- och bergsområden lämpliga som boplatser, fina jaktmarker i form av omväxlande öppna och beskogade områden med tillräcklig tillgång på bytesdjur samt gynnsamma vindförhållanden för revirhållning, jakt och förflyttningar gör området mycket gynnsamt för kungsörnen. Örnen trivs i detta område året runt. De häckar här, sträcker genom området i större antal både vår och höst samt på vintern finns här en av södra Sveriges tätaste vinterstammar. Triangeln Komosse-Dumme mosse-Store mosse är ett av södra Sveriges i särklass viktigaste område för kungsörn. Det finns således ett stort värde i att bevara Mobygdens landskapsbild och kungsörnsmarker så intakta som möjligt för framtiden.

Håkan Söderberg

Lantmätare och skogsbonde

Paddingetorp 6

570 10 Korsberga